

© Yrkesetiske retningslinjer NNH

Innhold

Innledning

A. Generell del

1. Naturterapeuten og pasienten

- Overordnet
- Journalføring
  - Oppbevaring og tilintetgjøring
  - Overføring og delegering
  - Taushetsplikt
- Honorar
- Etiske grenser/upassende adferd
- Sårbare grupper
- Diagnose og kommunikasjon
- Sosiale medier
- Bioteknologi/gentest
- Kosthold og ernæring
- Hygiene
- Teknisk utstyr
- Gaver
- Kommersielle interesser – kjøp og salg av produkt
- Rusmidler
- Faglig oppdatering

2. Naturterapeuten og offentlig regulering/lovverk.

- Overordnet
- Tittelbruk
- Registeret for utøvere av alternativ behandling
- Markedsføring

3. Naturterapeuten og kolleger

- Overordnet
- Leger og annet helsepersonell
- Kritikk av andre utøvere
- Håndtering av problemer knyttet til andre utøvers opptreden

4. Forsking

- Overordnet
- Forskningsaktivitet

5. Forpliktelser som lærer/foreleser

- Overordnet
- Offentlige forelesinger
- Undervisning

6. Håndtering ved uhell/skader

- Rutiner – jfr. ulike fag
- Rapportering
- Evaluering
- Tiltak

7. Etisk råd

- Saksbehandling
- Habilitet

B. Fagspesifikk del

Innledning

Dette dokumentet erstatter Etiske regler for medlemmer i NNH med referanse til § 15 i NNHs vedtekter.

Retningslinjene er ment å ha ulike funksjoner: som inspirasjon til etiske refleksjoner, veiledning i høve terapeutrollen og som retningslinjer for saksbehandling.

Alle terapeuter tilsluttet NNH plikter å gjøre seg kjent med disse retningslinjene.

Oslo august 2021.

1. Naturterapeuten og pasienten

Overordnet

- Naturterapeutens primære oppgave er å gjenopprette, vedlikeholde og optimalisere helse til pasienter som er under deres behandling.
- Naturterapeuten skal behandle sine pasienter med respekt og integritet, det være seg forhold som gjelder rase, etnisitet, religion, tro, funksjonshemming, kjønn, alder, seksuell orientering eller nasjonal opprinnelse.
- Naturterapeuten må ikke manipulere pasienter inn i religiøse, filosofiske eller politiske sammenhenger.
- Naturterapeuten skal i all sin framreden være et godt forbilde og ikke skade yrket eller NNHs omdømme.
- Naturterapeuten må ikke utnytte en pasient hverken seksuelt, økonomisk, religiøst eller på annen måte.
- Naturterapeuten må ikke gi pasienten løfte om helbredelse, ei heller være til hinder for at pasienten mottar hjelp fra andre terapeuter eller fra det offentlige helsevesen.
- Naturterapeuten skal tilstrebe behandling som ikke fører til skade på noen slags vis.
- Naturterapeuten skal anerkjenne, respektere og fremme de selvhelbredende krefter som hvert enkelt menneske har fått i naturlig gave.
- Naturterapeuten skal tilstrebe å identifisere og fjerne årsaker til sykdom, istedenfor å eliminere eller undertrykke symptomer.
- Naturterapeuten skal undervise, gi håp og oppmuntre pasienten til å ta ansvar for egen helse.
- Naturterapeuten skal gi behandling som er tilpasset hver enkelt og med en faglig og etisk standard som fremmer yrkets verdighet og omdømme.
- Naturterapeuten skal ikke tilby behandling som vedkommende ikke har kompetanse i.
- Naturterapeuten skal i sin gjerning være med å fremme generell folkehelse både i sitt nærmiljø, sitt land og ellers i verden.
- Naturterapeuten skal drive sin praksis etter offentlig godkjente normer/lover og ha et åpent forhold til det etablerte helsevesen.
- Naturterapeuten skal være orientert om andre behandlingsformer og ha innsikt i egen begrensning for å kunne henvise pasienter videre til adekvat behandling på en etisk forsvarlig måte.
- Naturterapeuten skal gi pasienten informasjon om eventuell diagnose, vurdering av tilstand, prognose og behandlingen.

Journalføring

- Det skal opprettes journal for hver pasient med alle relevante opplysninger.
- Journalføringen skal skje i henhold til gjeldende norsk lovverk og ellers vedtekter i organisasjonen.
- Unødvendige personopplysninger skal ikke nedtegnes.
- NNHs helseopplysningskjema eller tilsvarende skal være en del av journalen.

- Journalen skal oppbevares forsvarlig og utilgjengelig for uvedkommende. Pasientjournaler skal kun oppbevares så lenge at det av hensyn til helsehjelpens karakter ikke lenger antas å bli bruk for dem. Når oppbevaringstiden vurderes, bør terapeuten vurdere hensynet til å kunne etterprøve behandlingen som er gitt, og utfra behov for dokumentasjon. NNHs forsikringsavtale dekker rettslig erstatningsansvar forårsaket i forsikringstiden inntil 5 år fra tidspunktet medlemmet trer ut av forsikringsordningen. Utover dette, gjelder relevant lovgiving vedrørende personopplysninger og arkivering.
- Det skal foreligge skriftlig samtykke
  - For oppretting av journal
  - Til om andre skal ha innsynsrett i journalen
  - For utlevering av kopi av journal
  - Fra andre med myndighet hvis pasienten selv ikke har samtykkekompetanse
  - Til oppretting av journal for pasienter under helserettslig myndighetsalder. Ved mangel på slikt samtykke skal ikke behandling tilbys.
- Grunnleggende informasjon som skal være med:
  - Navn, adresse, telefonnummer og fødselsdato
  - Oversikt over nåværende symptomer, diagnoser og sykdomshistorie
  - Legemidler som brukes
  - Fremmedlegemer i kroppen
  - Kliniske funn og naturterapeutisk diagnose/behandlingsstrategi
  - Foreslått bruk av naturmidler/legemidler
  - Informasjon om tilstand/symptom etter hver behandling
  - Nedtegne mistanke om bivirkninger av behandling og/eller naturmidler/preparater til NNHs etiske råd (eller skadenemnd) og andre relevante organer i organisasjonen
  - Være oppmerksom på interaksjoner mellom legemidler og naturmidler/behandling.
  - Informasjon om igangsatte tiltak og evt. veiledning/informasjon terapeuten har formidlet til pasienten under behandlingen. Dette kan også inkludere råd om å oppsøke lege/sykehus eller annen adekvat behandler/behandling
- Informasjon i journalen må ikke misbrukes til personlig vinning.
- Journalen skal i hovedsak skrives på norsk. Ved eventuell klage eller krav om innsyn, kan pasienten eller organ i NNH kreve oversetting om det er skrevet på et annet språk.

Oppbevaring og tilintetgjøring

- Oppbevaring av journal, enten dette er i papir- eller elektronisk form, skal skje etter bestemmelser i gjeldende norsk lovverk.
- Tilintetgjøringen av journalopplysninger må gjennomføres på en sikker og trygg måte.

Overføring og delegering

- Overføring/kopi av journal eller journalopplysninger ved salg/opphevet av praksis eller ved bytte av terapeut, må bare skje etter samtykke fra pasient. Det samme gjelder ved delegering av profesjonelle plikter til en annen terapeut.
- Terapeuten plikter ved slike forhold å anbefale eller gi informasjon om andre terapeuter med tilsvarende kompetanse.

Taushetsplikt

- Terapeuten plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om pasientens legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som terapeuten får kunnskap om gjennom sitt arbeide som terapeut. Videre har ikke terapeuten anledning til å lese, søke etter eller på annen måte tilegne seg personlige opplysninger om pasienten.
- Terapeuten har ingen anledning til å diskutere behandlinger/pasienter med utenforstående eller i private sammenhenger. Har terapeuten behov for veiledning fra andre fagpersoner i forbindelse med behandling av en pasient, skal dette skje i lukkede rom og opplysningene om pasienten skal gis uten individualiserende kjennetegn.
- Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger kan gjøres kjent for den personen opplysningene gjelder, eller for andre, forutsatt at den som har krav på taushet samtykker. Pasienten må derfor gi sitt samtykke før helseopplysninger kan utleveres eller formidles til helsepersonell eller andre behandlere som terapeuten samarbeider med.
- Terapeuten skal uten hensyn til taushetsplikten varsle politi, brannvesen eller andre nødetater dersom det er nødvendig for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom.

Honorar

- Terapeuten skal så langt mulig orientere om behandlingens varighet og økonomiske konsekvens.
- Prisliste for behandling/konsultasjoner skal være synlig på venterom, nettsted eller i annen relevant informasjon.

Etiske grenser/upassende adferd

- Det må ikke innledes seksuelle forhold til pasienter.
- Terapeuten skal være seg bevisst forhold og oppførsel som av pasienten kan tolkes som upassende.
- Ved emosjonelle tiltrekninger, ensidige eller gjensidige, skal terapeuten vurdere avslutning av det profesjonelle forholdet. Dette skal kommuniseres på en etisk forsvarlig måte.
- Ved fysiske undersøkelser, skal terapeuten informere pasienten om hensikten med tiltaket. Terapeuten må, uten at pasienten påvirkes på noen slags måte, akseptere pasientens beslutning når det gjelder slike undersøkelser.
- Ved bruk av berøringsterapier/massasje, skal disse utføres på en måte som av pasienten ikke oppfattes som upassende.

Sårbare pasientgrupper

- Sårbare pasientgrupper menes i denne sammenhengen barn, alvorlig syke eller andre som ikke har samme evne til å kunne stå opp for seg selv og sine rettigheter. Det skal ved behandling av slike pasienter, vurderes nøye hva som er akseptabel behandling med hensyn til både smerteopplevelser og annet ubehag, eller i høve tilstander som hører til normal utvikling.

Diagnose og kommunikasjon

- Diagnostisk arbeid skal ikke skape unødvendig bekymring eller sykeliggjøring.
- Diagnostisk arbeid og funn som er knytte opp til en terapiform med utarbeidet forklaringsmodeller, kan kommuniseres til pasienter i en slik form at de oppfatter dette som et tillegg til offentlig akseptert medisinsk forklaring (men ikke som et alternativ).
- Ved bruk av ulike diagnostiske metoder, bør funn/diagnose ikke kommuniseres direkte til pasient – men brukes som informasjon i høve utarbeiding av behandlingsstrategi. På et senere stadium, og etter flere behandlinger og gjentakende tester, kan eventuelle funn brukes som et pedagogisk verktøy for å visualisere utviklingen. Forutsetningen er at pasienten har hatt god effekt av behandlingen. Det bør også kommuniseres om forskingsstatus med hensyn til relevant diagnostisk metode eller apparatur.
- Ved mistanke om alvorlige lidelser, bør kommunikasjonen med pasienten foregå etter denne malen:
  - o Terapeuten må informere pasienten om mistanken hun/han har, uten at diagnoser blir uttalt.
  - o Terapeuten må be pasienten ta kontakt med autorisert helsepersonell for å få stadfestet eller avkreftet mistanken.
  - o Samtidig kan terapeuten be pasienten om samtykke til å kontakte autorisert helsepersonell for å informere om sine funn/mistanker.
  - o Terapeuten må også informere pasienten om at ho/han ikke har lov til å behandle kreft eller andre alvorlige lidelser – jfr. § 6 og 7 i Lov om alternativ behandling, men at hun/han kan gi behandling som «har til hensikt å lindre eller dempe symptomer på eller følger av sykdommen eller lidelsen eller bivirkninger av gitt behandling, eller som har som formål å styrke kroppens immunforsvar eller evne til selvhelbredelse».

Sosiale medier

- Aktivitet på sosiale medier må være av en slik karakter at det ikke svekker tilliten mellom terapeut og pasient, eller på annen måte skaper et dårlig omdømme.
- Det må vurderes om vennerelasjoner med pasienter på sosiale medier kan påvirke terapeut/pasient-forholdet.
- Vær varsom med å svare på medisinske henvendelser i sosiale medier.
- Ikke del bilder eller annen informasjon om pasienter, uten skriftlig samtykke.
- Ikke gi, bekreft eller spre pasientopplysninger og taushetsbelagt informasjon via sosiale medier.

Bioteknologi/gentest

- Analyse/tolking og rådgiving av gentester o.l., skal kun utføres av terapeuter som kan vise til relevant kompetanse innen dette feltet.
- Analyse/tolking og rådgiving skal ikke skape unødvendig bekymring eller sykeliggjøring – jfr. punktet om Diagnose og kommunikasjon.

Kosthold og ernæring

- Terapeuten må ikke lede pasienten inn i kostholds-teorier/praksis som kan føre til helseproblemer.

- Kostråd må tuftes på individuell tilpassing.
- Ernæringssterapi knyttet opp til spesielle sykdommer, skal kun utføres av terapeuter med god og adekvat kompetanse.

Hygiene

Dette punktet vil ikke være dekkende for alle terapeuter eller terapeutiske situasjoner, ettersom praksis vil variere alt etter hvilken terapiform som blir brukt.

- Personlig hygiene
  - o Sørge for at egen helse og personlig hygiene ikke setter pasientens helse i fare.
  - o Dekke alle kutt og sår med egnet plaster/hansker.
  - o Holde negler korte og rene, uten bruk av neglelakk.
  - o Ha rene arbeidsklær.
  - o Unngå å røyke, snuse og spise og mens behandling pågår.
  - o Unngå bruk av smykker og lignende som kan medføre økt smittefare.
  - o Unngå parfyme og andre sterke lukter som kan være ubehagelig eller gi allergiske reaksjoner.
  - o Unngå å gi behandling når man lider av en infeksjonssykdom som kan smitte.
  - o Rengjøre hender før behandling begynner.
  - o Bruk av munnbind bør vurderes i spesielle sammenhenger.
- Lokaler skal
  - o Være rene og kunne holdes rene.
  - o Ha egnede sanitærfasiliteter.
  - o Ha tilgang på vask med varmt og kaldt vann.
- Behandlingsrom skal
  - o Ha rene møbler.
  - o Ha rengjøringsvennlige overflater på bord, hyller og arbeidsflater, behandlingsbenker, og andre møbler som benyttes til behandling.
- Behandlingsbenker skal
  - o Være dekket med rent papir/laken for hver pasient når hud er i direkte kontakt med underlaget. Laken, putevar og lignende som brukes i behandling under papiret bør skiftes regelmessig.
  - o Rengjøres dersom det er blitt sølt blod eller annen kroppsvæske på disse. De må fjernes etter behandlingen og erstattes med nytt.
  - o Laken/teppe/handkle som brukes under behandling rengjøres hyppig med maskinvask.

Teknisk utstyr/redskap

- Dette omhandler utstyr i forbindelse med både diagnostisk og terapeutisk bruk.

- Terapeuten må forholde seg til relevant lovverk – blant annet Lov om medisinsk utstyr med forskrifter.
- Terapeuten skal ha relevant kompetanse i bruk av utstyret.
- Det tekniske utstyret skal til enhver tid være i en slik stand at det ikke fører til skade på pasient.
- Ved perforering av hud, skal det kun brukes engangsutstyr.
- Krav om eventuelle sertifiseringer må oppfylles.
- Forsvarlig renhold.

Gaver

- Terapeuten skal ikke motta gaver/lån fra pasienter, med mindre dette er av ren symbolsk karakter.
- Terapeuten skal heller ikke oppmuntre eller legge press på pasienter når det gjelder å testamentere eller gi gaver/lån til andre personer eller organisasjoner.

Kommersielle interessekonflikter

- Anbefaling av produkter skal aldri skje ut ifra ensidig økonomisk vinning, men etter individuell vurdering til beste for pasienten. Dette gjelder om salget foregår fra terapeutens kontor, via leverandør eller andre formidlingskanaler.
- Dersom terapeuten har kommersielle interesser som kan komme i konflikt med adekvat behandling eller omsorg for pasienten, skal vedkommende informere om dette.

Rusmidler

- Terapeuten må ikke være påvirket av rusmidler i behandlingssituasjoner.

Faglig oppdatering

- Terapeuten plikter å holde seg faglig oppdatert gjennom diverse aktiviteter, som f.eks:
  - Fagkurs i inn/utland
  - Egenarrangerte studiegrupper med to eller flere deltakere uten lærer/veileder
  - Gruppeundervisning med innleid veileder/terapeut
  - Individuell undervisning hos terapeut/lærer
  - Nasjonale fagsymposier der terapeuter utveksler kunnskap og erfaringer
  - Studieturer med faglig innhold
  - Foredrags- /undervisningsvirksomhet
  - Skrivning av fagartikler
  - Forskning

Dersom det kommer inn klage knyttet til medlemmets faglige kompetanse, kan manglende faglig oppdatering og utvikling tas i betraktning når eventuelt klagesak behandles.

2. Naturterapeuten og offentlig regulering/lovverk/vedtekter

Overordnet

- Terapeuten plikter å følge gjeldende norske lover med forskrifter som er relevante for naturmedisin og alternativ behandling.
- For terapeuter som i tillegg er autorisert helsepersonell, gjelder også Lov om helsepersonell m.v.

Tittelbruk

- Ingen må uriktig benytte titler eller markedsføre virksomhet på en slik måte at det kan gis inntrykk av at vedkommende har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning etter Lov om helsepersonell.
- Andre titler eller gradsbetegnelser kan bare brukes om disse er i henhold til norsk lovgiving og regler.
- En godkjent NNH-terapeut som er registrert i Register for utøvere av alternativ behandling, har rett til å bruke den beskyttete tittelen Reg. (terapeuttitel) MNNH – jfr. Registeret for utøvere av alternativ behandling.

Markedsføring

- Alle godkjente terapeuter må etterleve forskriften Forskrift om markedsføring av alternativ behandling av sykdom.
- Ved annonsering/markedsføring må det tydelig gå fram hvilke terapiformer vedkommende har NNH-godkjenning i. Det er anledning til å nevne andre terapiformer/støtteterapier, men det må ikke bli gitt inntrykk av at man har NNH godkjenning i disse.

3. Naturterapeuten og kollegaer/helsepersonell

Overordnet

- Terapeuten plikter å behandle kollegaer med respekt.
- Terapeuten må ikke hindre eller skape usikkerhet hos pasienter som ønsker å oppsøke andre kollegaer.

Leger og annet helsepersonell

- Terapeuten plikter å forholde seg til leger og annet helsepersonell på en respektfull og profesjonell måte, og å følge gjeldende lover og forordninger som regulerer en slik kontakt – jfr. blant annet Lov om alternativ behandling.
- Medisiner forordnet av lege, skal terapeuten ikke overprøve eller skape tvil om. I tilfeller der det kan være tale eller ønske om seponering/justering, skal dette avtales mellom pasient og lege.
- Kommunikasjon med annet helsepersonell, skal skje etter samtykke fra pasient.

Kritikk av andre utøvere

- Kritikk av andre utøvers kompetanse eller profesjonalitet fra pasienter eller kollegaer kan forekomme.
- Dersom dette skulle skje, er det viktig at medlemmet opptrer med diskresjon og profesjonalitet, og medlemmet må i størst mulig grad innta en nøytral holdning i slike forhold.
- På generelt grunnlag, har medlemmet både rett og plikt til å skape fokus omkring terapeutpraksis som kan være kritikkverdige. Dette kan blant annet skje ved artikler i relevante publikasjoner eller kurs/seminarer.

Håndtering av problemer knyttet til andre utøvers opptreden

- Medlemmet kan, om det føles nødvendig, ta direkte kontakt med vedkommende terapeut. Kommunikasjonen skal ha en respektfull tone.
- Generelt kan medlemmer ta opp kritikkverdige forhold med NNHs administrasjon eller etisk råd.
- Dersom et medlem har bevis for, eller har sikker informasjon om, at en annen behandler opptreden, helse eller profesjonelle kompetanse utgjør en trussel mot pasienter, er det medlemmets ansvar å reagere for å beskytte pasienten. Om nødvendig, må bekymringer rapporteres til NNHs administrasjon/etisk råd.
- Det må innhentes samtykke fra pasienten før informasjon som er mottatt i fortrolighet gjengis. Bare i svært spesielle tilfeller, når medlemmet anser sin plikt overfor samfunnet som dominerende, ville mangel på slikt samtykke kunne rettferdiggjøres.

4. Forpliktelser som lærer/foreleser

Overordnet

- Som lærer/foreleser skal man inneha nødvendig kompetanse for slike oppgaver – jfr. NNHs Utdanningsdokument – kap. 3, pkt. a. Lærerkvalifikasjoner.

Offentlige forelesninger

- Det oppfordres til å være aktiv når det gjelder å spre kunnskap og informasjon om naturterapi i det offentlige rom. Medlemmet bør ved slik aktivitet finne en balanse mellom egenpresentasjon, naturterapeutiske prinsipper og omtale av NNH som organisasjon.

Undervisning

- Medlemmet skal til enhver tid rette seg etter de krav som stilles ved slik aktivitet.
- Ved kortvarige kurs må det ikke bli gitt inntrykk av at dette kvalifiserer til terapeutisk aktivitet, så fremt dette ikke er ledd i en lengre utdanning som fører fram til slik kvalifikasjon eller ledd i faglig oppdatering for terapeuter.
- Medlemmet må ikke drive terapeutdanning som ikke tilfredsstillende kravene i NNH.

- Medlemmer kan ha studenter, potensielle studenter eller andre personer til stede som observatører når det praktiseres. En observatør kan bare være til stede med pasientens eksplisitte tillatelse. Medlemmet må sørge for at pasienten ikke skal føle seg presset til å tillate en observatør å være til stede under behandlingen.

5. Forskning

Overordnet

- Forskning på naturterapeutiske metoder må skje etter premisser som tar hensyn til den kompleksiteten persontilpassede behandlingsopplegg innebærer.

Forskningsaktivitet

- Terapeuter som ønsker å forske eller ta initiativ til forskning, oppfordres til å legge dette fram for NNHs forskningskomite, faggrupper eller andre relevante organer i NNH.
- Det bør være konsensus i aktuell(e) faggruppe(er) når det gjelder forskningsobjekt/prosjekt.
- Gjennomføring av forskning skal skje gjennom anerkjente forskningsinstitusjoner som har legitimitet og kompetanse. Unntatt er dokumentasjon av egen praksis.
- Terapeuter oppfordres til å være aktive i ulike former for dokumentasjonsaktivitet knyttet til evaluering av egen praksis eller til mer omfattende kliniske registre nasjonalt og internasjonalt.

6. Håndtering ved uhell/skader

Overordnet

- Pasientsikkerhet skal ha hovedfokus i all behandling.
- Evalueringa av uhell/skader er viktig for at slike hendelser kan unngås i fremtiden.

Rutiner

- Terapeuten plikter å innrapportere uhell/skader knyttet til behandling og bivirkninger av naturmidler o.l.
- Innrapporteringen skal skje ved utfylling av utarbeidet skjema med adgang til ytterligere kommentarer i eget notat. Innrapporteringen sendes til NNHs administrasjon.

Evaluering

- Evaluering skjer ved at innrapporteringen – i anonymisert form - blir forelagt den aktuelle faggruppen for vurdering og uttale. Vurderingen skal konkludere om den gitte behandlingen er å betrakte som faglig forsvarlig eller ikke. Administrasjonen har også anledning til å innhente evaluering fra annet kompetent hold.
- Administrasjonen kan også be om uttale fra Etisk råd.

Tiltak

- Sentralstyret behandler innrapporteringen og fatter vedtak i samsvar med vedtekter og yrkesetiske retningslinjer.
- Offentliggjøring av saken skal foreligge i anonymisert form og være tilgjengelig for alle medlemmer – enten som eget dokument på lukket medlemsside eller i egnet publikasjon.

7. Etisk råd

Jfr. NNHs vedtekter der Etisk råd er nevnt: § 6.2, 11.2, 14, 16.2, 16.5.

Saksbehandling

- Muntlige klager blir ikke behandlet.
- Når skriftlig klage foreligger, skal Etisk råd sende kopi av klagen med melding til den som er innklaget om at vedkommende har anledning til å komme med skriftlige merknader til klagen. Det skal samtidig også informeres om at disse skriftlige merknadene blir sendt til den som har klaget. Det siste gjelder som prinsipp for begge parter.
- Det er opp til Etisk råd å avgjøre hvor mange skriftlige merknader partene kan komme med før det blir gjort en vurdering/vedtak i saka – jfr. reglene om kontradiksjon i sivile rettsprosesser.
- Etisk råd kan delegere oppgaver til administrasjonen i NNH når det gjelder utsending av informasjon/korrespondanse til og mellom partene.

Habilitet

- Hvis et medlem av etisk råd er usikker på sin habilitet, må de øvrige medlemmene i etisk råd vurdere hvorvidt vedkommende er å betrakte som habil eller ikke. Konkluderer de med at vedkommende er inhabil, rykker vara opp.
- Er det tvil fra en av partene i en klage- eller konfliktsak om noen av medlemmene i etisk råd er inhabil, skal styret avgjøre hvorvidt medlemmet av etisk råd er å betrakte som inhabil eller ikke.

B. Fagspesifikk del

Retningslinjene i B. er spesifiseringer som utfyller A. Generell del. Om ikke annet er nevnt, gjelder retningslinjene i A. Generell del.

1. Akupunktur

Retningslinjene under dette punktet, dekker også øreakupunktur, ECIWO-akupunktur, akupunktur 2000 og andre teknikker/metoder som penetrer hud.

Utstyr:

Sørge for trygg og hygienisk praksis ved kun å bruke:

- Forhåndssteriliserte, solide engangsnåler (CE-merket).
- Hvis innføringshylser brukes, skal de være forhåndssterilisert (CE-merket). De må ikke brukes utover den enkelte behandling når seglet på pakningen er brutt.
- Forhåndssteriliserte nåler av hammertypen/seven star (CE-merket).
- Kopper, dermaruller og annet klinisk utstyr til flergangsbruk må rengjøres mellom hver pasient, og oppbevares slik at de holdes rene.
- Desinfiserende midler, inkludert forhåndsinnpakke 70% isopropylalkohol-produkter eller produkter som inneholder 0,5% klorhexidin.
- Egnede engangshansker ved behov.
- Kanylebøtte eller tilsvarende for skarpt avfall, og eventuelt annet smittefarlig avfall.

Hygienisk prosedyre:

Beskytte pasientens helse og sikkerhet ved å:

- Sørge for at den delen av kroppen som skal behandles er ren, og fri for kutt eller sår.

Hygienisk og trygg bruk av nåler:

- Sjekke nåler før bruk, og ikke bruke dem hvis de er skadet.
- Sterile nåler og utstyr må ikke komme i kontakt med noe ikke-sterilt før bruk på pasienten.
- Ikke benytte nåler eller utstyr der seglet på forpakningen er brutt.
- Ved behov for å trekke ut en nål for relokalisering av punktet må nål skiftes. En nål må ikke benyttes til flere innstikk.
- Rengjøre hender/bruke engangshansker umiddelbart før nålen settes, etter moxabehandling hvis det er gjort før nålen settes, eller hvis hender mellom nåleinnsetting forurenses gjennom kontakt med klær, møbler og lignende i rommet.
- Rengjøre hender/bruke engangshansker før nåler tas ut, hvis nåler har vært stående i akupunkturpunktet.
- Sørge for at søl av større mengder blod eller kroppsvæske rengjøres umiddelbart med desinfiserende oppløsning
- Egnede engangshansker bør benyttes hvis:
  - Pasienten har åpne sår eller har en smittsom sykdom

- Terapeuten selv har kutt eller sår på hendene, eller har en hudinfeksjon eller lesjon, og plaster ikke er tilstrekkelig.
- Terapeuten håndterer blodtilsølte gjenstander, kroppsvæsker og sekreter, samt overflater, materialer og gjenstander som er eksponert for disse.

Ved fjerning av nåler fra pasienten, skal terapeuten:

- Kaste hver nål i en beholder for skarpt avfall, uten å la den berøre noen annen overflate i behandlingsrommet.
- Dersom det oppstår blødning, påføre et lett til moderat trykk med ren bomull eller bomullspinne for å forhindre kontakt med pasientens kroppsvæsker, og kaste bomullen umiddelbart i en dertil egnet beholder for skarpt avfall eller pose for klinisk avfall. Dersom terapeuten kommer i kontakt med pasientens blod må vedkommende rengjøre hendene sine umiddelbart.
- Når et punkt er blitt stukket, ikke utsette punktet for trykk med bare fingre under samme behandling med mindre fingre er rengjort eller desinfisert.
- Rengjøre hender ved endt behandling for å redusere risikoen for smitteoverføring til neste pasient.
- Dersom nåler fjernes av en person under akupunktørens direkte oppsyn, eller av en person akupunktøren har delegert denne oppgaven til, sørge for at vedkommende overholder bestemmelsene i dette avsnittet.

Dersom moxabehandling benyttes, skal det sørges for:

- At moxabehandling aldri utføres på skadet hud, direkte på ansiktet eller på sensitive områder.
- At behandler har kontakt med pasienten (synlig eller hørbart) under hele behandlingen, og står klar til å fjerne moxaen ved signal fra pasienten.
- Dersom moxa benyttes på nål, at huden under beskyttes for aske fra moxaen
- Dersom pasienten får moxa for egenbehandling hjemme, må prosedyren for bruk av moxa forklares og demonstreres for pasienten. Pasienten må deretter demonstrere at vedkommende er i stand til å bruke moxa.

2. Naturmedisinsk aromaterapi

- Eteriske oljer er kjemikalier. Naturmedisinske aromaterapeuter er pliktige til å følge lover og forskrifter som omhandler kjemikalier.
- Valg av behandlingsmåte og mengde eterisk olje må vurderes i henhold til opplysningene på sikkerhetsdatabladet.
- Valg av type eterisk olje må vurderes i henhold til pasientens sikkerhet.

3. Kraniosakralterapi

- Ved behandling i munnen skal hansker av vinyl-, lateks- eller annet egnet materiale brukes.